

การเพิกถอนการฉ้อฉลในคดีล้มละลาย

นางสาวสิรินธรา สุทธิถวิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-0869-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REVOCATION OF FRAUDULENT ACTS IN THE BANKRUPTCY CASES

Miss Sirinthara Sutthithavil

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-0869-6

นางสาวสิรินธรา สุทธิถวิล : การเพิกถอนการฉ้อฉลในคดีล้มละลาย. (REVOCATION OF FRAUDULENT ACTS IN THE BANKRUPTCY CASES) อ.ที่ปรึกษา:ผศ.มูรธา วัฒนชะวีระกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.วิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ ,156 หน้า . ISBN 974-17-0869-6

การเพิกถอนการฉ้อฉลตามกฎหมายล้มละลายในมาตรา 113 และมาตรา 114 ต้องอ้างอิงกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 237-240 และต้องตีความนิติกรรมที่ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ ต่างจากหลักการตามมาตรา 114 เดิม ที่ไม่คำนึงถึงความได้เปรียบเสียเปรียบของเจ้าหนี้ ทำให้การเพิกถอนการโอนทำได้ง่ายขึ้น แต่ก็มีผลกระทบต่อผู้รับโอนที่สุจริต จึงอาจกล่าวได้ว่ามาตรา 114 ที่แก้ไขใหม่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางทรัพย์สิน ขณะเดียวกันก็เพิ่มอำนาจให้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และผลกระทบต่อเจ้าหนี้ที่ลูกหนี้และผู้ที่ได้ลากงออก ในกรณีการให้โดยเสน่หา และกรณีลูกหนี้ได้รับค่าตอบแทนน้อยเกินสมควร โดยกำหนดช่วงระยะเวลาที่ต้องสงสัยไว้นาน เนื่องจากความยากในการนำสืบนิติกรรมที่ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ ซึ่งหากจะกำหนดระยะเวลาไว้แน่นอนและเป็นช่วงเวลาที่สั้น ในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็คงไม่สามารถดำเนินการได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุของการเข้าสู่กระบวนการล้มละลายที่ล่าช้าอันเกิดจากการตีความคำว่า "มีหนี้สินล้นพ้นตัว" ที่ทำให้ช่วงระยะเวลาการทำนิติกรรมที่ฉ้อฉลยาวนานไปด้วย และสาเหตุอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม การติดตามทรัพย์สินกลับเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายจะต้องดำเนินการโดยรวดเร็ว และครอบคลุมนิติกรรมที่ฉ้อฉล ดังนั้น นิติกรรมที่อาจไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน และทำให้เกิดข้อสงสัยในความโปร่งใสของการทำนิติกรรม ได้แก่ นิติกรรมระหว่างลูกหนี้กับบุคคลภายในของลูกหนี้ กฎหมายก็ควรให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพิกถอนได้โดยรับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมาย และผลกระทบต่อเจ้าหนี้ที่ลูกหนี้และผู้ที่ได้ลากงภายในนั้น เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการนำสืบและสร้างความมั่นใจให้เจ้าหนี้ว่าจะไม่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการปกปิดข้อเท็จจริงจากการทำนิติกรรมของบุคคลดังกล่าว

โดยสรุปแล้ว การจะถือหลักปฏิบัติในการเพิกถอนการฉ้อฉลในแนวทางใด จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับนโยบายสังคมและเศรษฐกิจด้วย กล่าวคือ ถ้านโยบายมุ่งรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายให้ได้มากที่สุด หลักการตามมาตรา 114 เดิม ก็อาจมีความเหมาะสมที่จะบังคับใช้ แต่ถ้านโยบายมุ่งรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางทรัพย์สินเพื่อกระตุ้นให้เกิดการทำธุรกรรมให้เศรษฐกิจขยายตัวไปได้ หลักการตามมาตรา 114 ที่แก้ไขใหม่ ก็จะมีเหมาะสม เพียงแต่อาจจะต้องมีการปรับปรุงให้ครอบคลุมนิติกรรมที่ฉ้อฉลเจ้าหนี้ และให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4286137934: MAJOR LAW

KEYWORD: FRAUDULENT ACTS / BANKRUPTCY CASES

SIRINTHARA SUTTHITHAVIL: REVOCATION OF FRAUDULENT ACTS IN THE BANKRUPTCY CASES.

THESIS ADVISOR: ASST.PROF. MURATHA WATTANASHEEWAKUL, THESIS COADVISOR: PROF.WISIT

WISITSORA-AT,156 pp. ISBN 974-17-0869-6

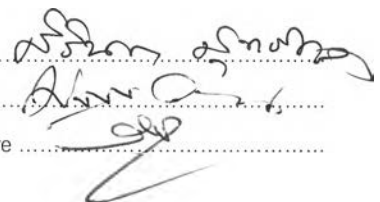
Revocation of fraudulent act under Sections 113 and 114 of the Bankruptcy Act should have been referred to Sections 237 through 240 of the Civil and Commercial Code whereby interpretation of the juristic act which renders the creditor prejudiced. This shall be different from the condition specified under the former Section 114 of the Bankruptcy Act which has not taken into account of the advantages/disadvantages of the creditor whereby revocation of transfer such of right has been made easier which may have legal impact on the bona fide transfer of such right. Accordingly it may be said that the new Section 114 of the Bankruptcy Act intends to extend better protection to the right and freedom of the people on property ownership, although at the same time has increased the power of the Official Receiver and divert the burden of proof on advantages/disadvantages of the creditor to the debtor and to the parties who had acquired the rights gratuitously. In case of right is acquired gratuitously and in the case the debtor has received unreasonably small consideration by imposing the doubtful duration on a long-term basis as it became difficult to investigate on the preformed juristic act which prejudiced the creditor since if a specific duration is determined to be on relatively short duration, then in practice the Official Receiver might possibly not be able to observe the implementation either by the main causes of entering into the relatively lengthy bankruptcy process resulting from interpretation of the word "insolvency stage" which shall prolong the duration of such fraudulent act or by any other causes.

In any event, locating the scattering property of the debtor to be altogether in the Bankruptcy Act should have been implemented on a relatively swift basis and to cover all the fraudulent acts. As a result thereof, the juristic act which may not be disclosed to the public and may be questionable on its transparency which includes the juristic act performed between the debtor and his inner party, it would be desirable that the law should have empowered the Official Receiver being able to revoke such act on benefit from the legal presumption and to impose the burden of proof on advantages/disadvantages of the creditor to debtor and his party in order to achieve prompt investigation as well as to assure the creditor that they shall not face damages resulting from the concealment of such fact derived from the juristic act performed by such party.

In summary, whether the practical basis on revocation of fraudulent act shall be observed in whichever way, the appropriateness on economic and social policy should equally be taken into account, namely, if the policy focus on accumulation of the property of the bankrupted party to the maximum extent shall be observed, then the terms and conditions under the former Section 114 of the Bankruptcy Act may be proper to be implemented. On the other hand, if the policy shall focus on preservation of right and freedom of property ownership of the people in order to enhance promotion of business for expansion of the national economy, then the amended principle of Section 114 of the Bankruptcy Act shall be proper to be observed, on condition that appropriate improvement should be made to cover fraudulent act facing by the creditor as well as to make the law to become more internationally acclaimed.

Department Law.
Field of study Laws.
Academic year 2002

Student's signature.....
Advisor's signature
Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ความเมตตาและกรุณาต่อผู้เขียน โดยนอกจากให้แนวทางในการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว ท่านยังสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้ให้ความกรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ รวมทั้งสละเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ไกรสร บารมีอวยชัย ท่านอาจารย์ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานิตย์ จุมปา ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ทั้งในทางวิชาการ และทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งให้แก่ผู้เขียน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ดังที่ปรากฏในขณะนี้

อนึ่ง ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย ท่านรองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร ท่านรองศาสตราจารย์ สุผานิต เกิดสมเกียรติ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทักษิณัย ฤกษ์สุด และขอขอบคุณพี่ๆ บัณฑิตวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยเป็นธุระจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับขั้นตอน และระเบียบต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณท่านรพี แผงสภา คุณธิดา ชินเวศยวงศ์ คุณรัฐไกร ลี้มศิริ ตระกูล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ตลอดจนบรรดาเพื่อนๆ ของผู้เขียนที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา

ท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่สาว และน้องสาวของผู้เขียน ที่ได้ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่ดียิ่งแก่ผู้เขียนตลอดมาในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย	11
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	11
1.4 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย	12
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
บทที่ 2 หลักเกณฑ์และแนวความคิดของการเพิกถอนการขอจด ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	14
2.1 เจตนารมณ์และแนวความคิดของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการขอจด ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	16
2.2 บทบัญญัติและสาระสำคัญของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการขอจด ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	27
2.2.1 ก่อนบังคับใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 5)	29
การเพิกถอนการขอจด ตามมาตรา 113	36
2.2.2 หลังบังคับใช้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 5)	41
การเพิกถอนการขอจด ตามมาตรา 113 ประกอบกับมาตรา 114	43

สารบัญ (ต่อ)

2.3 แนวความคิดและข้อพิจารณาในการแก้ไขหลักเกณฑ์การเพิกถอน การโอนหรือการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ในมาตรา 114 เดิม.....	50
2.3.1 แนวความคิดและข้อพิจารณาที่เห็นด้วยกับการยกเลิกหลักเกณฑ์ การเพิกถอนการโอนหรือการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ในคดีล้มละลายตามมาตรา 114 เดิม	50
2.3.2 แนวความคิดและข้อพิจารณาที่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกหลักเกณฑ์ การเพิกถอนการโอนหรือการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ในคดีล้มละลายตามมาตรา 114 เดิม	53
2.3.3 แนวความเห็นของผู้เขียน	56
บทที่ 3 หลักเกณฑ์และแนวความคิดของการเพิกถอนการขอล ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของต่างประเทศ	63
3.1 หลักเกณฑ์และแนวความคิดของการเพิกถอนการขอลในคดีล้มละลาย ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา	63
3.1.1 เจตนารมณ์และแนวความคิดของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการขอล ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา	64
3.1.2 บทบัญญัติและสาระสำคัญของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการขอล ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา	72
3.1.2.1 การเพิกถอนการขอล Section 67 ตาม The Bankruptcy Act , 1938	72
3.1.2.2 การเพิกถอนการขอล Section 548 ตาม The Bankruptcy Code , Rules and Forms 1997	77
3.2 หลักเกณฑ์ และแนวความคิดของการเพิกถอนการขอลในคดีล้มละลาย ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	81
3.2.1 เจตนารมณ์และแนวความคิดของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการขอล ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	81

สารบัญ (ต่อ)

3.2.2 บทบัญญัติและสาระสำคัญของหลักเกณฑ์การเพิกถอนการซื้อ	
ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	84
3.2.2.1 การเพิกถอนการซื้อ (Avoidance of certain settlements)	
Section 42 (1) ตาม The Bankruptcy Act ,1914	84
3.2.2.2 การเพิกถอนการซื้อ (Transactions at an undervalue)	
ตาม The Insolvency Act ,1986	86
3.2.2.2.1 Section 238 , 240-241 กรณีลูกหนี้เป็นบริษัท	86
3.2.2.2.2 Section 339 , 341-342 กรณีลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดา...	89
บทที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนการซื้อในคดีล้มละลาย	
ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย.....	91
4.1 หลักการตามมาตรา 114 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 สามารถคุ้มครองเจ้าหนี้ได้	
เพียงพอหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับหลักการตามมาตรา 114 เดิม	92
4.2 บทบาท และอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	96
4.3 ความหมายของลักษณะนิติกรรมที่ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ	100
4.4 นิติกรรมที่ลูกหนี้ได้รับค่าตอบแทนน้อยเกินสมควร	105
4.5 ช่วงเวลาในการพิจารณาความมีอยู่ของทรัพย์สินของลูกหนี้	108
4.6 นิติกรรมที่ลูกหนี้ก่อขึ้น โดยไม่มีผลทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดน้อยลง	110
4.7 ความคุ้มครองของบุคคลภายนอกจากมาตรการเพิกถอนการซื้อ	113
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	118
5.1 บทสรุป	118
5.2 ข้อเสนอแนะ	126

สารบาญ (ต่อ)

รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก	140
1. The Bankruptcy Act 1938	141
2. The Bankruptcy Code, Rules and Forms 1997	144
3. The Bankruptcy Act 1914.....	147
4. The Insolvency Act 1986	148
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	156